

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев 2575/2019
04.06.2020. године
Београд

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Звездане Лутовац, председника већа, Јелене Боровац и Драгане Маринковић, чланова већа, у парници тужиоца АА из ..., чији је пуномоћник Бисерка Крпић, адвокат у ..., против тужене Републике Србије, Министарства правде, коју заступа Државно правобранилаштво, Одељење у Суботици, ради накнаде штете, одлучујући о ревизији тужиоца изјављеној против пресуде Апелационог суда у Новом Саду број Гж 430/19 од 13.03.2019. године, у седници већа одржаној 04.06.2020. године, донео је

РЕШЕЊЕ

УКИДАЈУ СЕ пресуда Апелационог суда у Новом Саду број Гж 430/19 од 13.03.2019. године и пресуда Вишег суда у Сомбору број П 59/2018 од 14.11.2018. године и предмет враћа првостепеном суду на поновно суђење.

Образложење

Пресудом Вишег суда у Сомбору број П 59/2018 од 14.11.2018. године је одбијен тужбени захтев тужиоца којим је тражио да се обавезе тужена да му на име накнаде материјалне штете исплати укупан износ од 5.600.289,00 динара и то на име изгубљене вредности возила у укупном износу од 5.305.109,00 динара, на име израде кључева за возила у износу од 90.000,00 динара, као и на име трошкова регистрације возила износ од 205.189,00 динара и да му исплати трошкове парничног поступка, а све у року од 15 дана. Другим ставом изреке је обавезан тужилац да туженој исплати трошкове парничног поступка у износу од 22.500,00 динара у року од 15 дана. Трећим ставом изреке је ослобођен тужилац од плаћања судских такси.

Пресудом Апелационог суда у Новом Саду број Гж 430/19 од 13.03.2019. године жалба тужиоца је одбијена и потврђена је првостепена пресуда.

Тужилац је против правноснажне пресуде донете од стране другостепеног суда изјавио благовремену ревизију због битне повреде одредаба парничног поступка, због погрешне примене материјалног права и због одлуке о трошковима поступка.

Врховни касациони суд је испитао побијану пресуду на основу члана 408. Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“ број 72/2011 и 55/2014), па је оценио да је ревизија тужиоца основана.

Према утврђеном чињеничном стању тужилац је током 2007. године па до 30.06.2008. године у Сомбору, на паркинг простору испред стамбене зграде као физичко лице без овлашћења за бављење трговином моторних возила, набављао путничка возила и у већем обиму се бавио њиховом препродајом. Од стране МУП, ПУ Сомбор 14.08.2008. године тужиоцу је уз потврду одузето осам путничких возила и то три возила марке „...“, два путничка возила марке „...“ и по једно возило марке „...“, „...“ и „...“.

Против тужиоца је 28.06.2012. године поднет оптужни предлог због оправдање сумње да је извршио кривично дело недозвољене трговине због чега је пресудом Основног суда у Сомбору број К 828/12 од 10.03.2016. године оглашен кривим и изречена му је условна осуда и враћање стечене противправне имовинске користи у износу од 936.070,99 динара. Том пресудом је одређено да се тужиоцу као последњем држаоцу враћају одузета путничка моторна возила. Пресудом Вишег суда у Сомбору број Кж 134/16 од 24.05.2016. године је преиначена првостепена пресуда само у делу одлуке о кривичној санкцији утолико што је период провере смањен.

Тужилац се више пута обраћао да му се возила врате, па се тако 10.02.2017. године писмено обратио МУП, ПУ Сомбор, поднеском од 27.02.2017. године Основном јавном тужиоцу у Сомбору, поднеском од 10.03.2017. године Основном суду у Сомбору са захтевом за доношење наредбе о враћању возила, документације и кључева. Поднеском од 01.02.2018. године тужилац се обратио Царинарници Суботица са захтевом да му се доставе царинска декларација и остала документација ради регистравања предметних путничких возила. Дописом од 07.02.2018. године Царинарница Суботица је известила тужиоца да су декларације из 2008. године на основу законских прописа излучене и уништене.

Наредбом Основног суда у Сомбору број К 828/12 од 16.03.2017. године наложено је МУП РС, ПУ Сомбор да тужиоцу врати 8 путничких моторних возила која су одузета. У периоду док су возила била одузета налазила су се у фирми „ББ.“ у Возила нису имала кључеве ни документацију, па је тужилац морао да прави кључеве код бравара. Возила без документације није могао да региструје. На возилима је било оштећење, корозије, гуме су биле празне. Након преузимања возила одвезао их је на паркинг код колеге, а потом их је продао ... „ВВ“ на отпаду, а једно возило је продао у ... на отпаду. СЗР „ГГ“ из ... је издала предрачун за потребе наручиоца посла (тужиоца) према коме израда кључа са централном бравом за предметна путничка возила износе по 12.000,00 динара, а израда обичног кључа по 6.000,00 динара. Утврђено је вештачењем колико износи укупан трошак регистрације за свако путничко возило, као и изгубљена вредност возила за период у ком су била одузета.

На основу овако утврђеног чињеничног стања нижестепени судови су одбили тужбени захтев тужиоца за накнаду штете из разлога што су предметна возила тужиоца одузета због вођења кривичног поступка у коме је тужилац оглашен кривим за кривично дело недозвољене трговине и изречена му је условна осуда, па је постојао законски основ у погледу одузимања. Првостепени суд је навео да тужилац није пружио доказ о неадекватном смештају и чувању возила, насталим оштећењима, да је висина овакве штете неодређено и паушално израчуната у налазу вештака, да члан 147. став 1. ЗКП не претпоставља обавезу редовног сервисирања возила, замену уља и

течности, редовног паљења и одржавања возила, притиска у гумама, санирања корозије услед временских и атмосферских прилика, да тужилац није доказао да је платио трошак за израду кључева јер је предрачун предложио у две варијанте и то цену за кључ са централном бравом и за обичан кључ, да није доказао да је претрпео штету због регистрација возила јер је доставио само информативни рачун о цени трошкова регистрације, али не и доказе да је то плаћено. Другостепени суд је додао своје разлоге да се код утврђивања овог вида материјалне штете – губитка вредности возила, износ штете мора утврдити као разлика вредности возила при одузимању и враћању, али и коригована са губитном вредности возила по основу редовне амортизације и да би само таква разлика у вредности била у узрочно последичној вези са (не) поступањем тужене кроз неодговарајуће чување или коришћења возила и само тај износ штете би тужилац могао основано да потражује као накнаду штете због губитка вредности возила – штете, да у конкретом случају тужилац није доказао основ за накнаду штете, јер није доказао већу амортизацију од утврђене временске амортизације, која би наступила по редовном току ствари, а за коју не постоји одговорност тужене по основу кривице у смислу члана 154. и 158. Закона о облигационим односима. Такође је навео да тужилац није доказао који износ је потребан ради довођења возила у возно стање, да није пружио доказ за који износ је продао возила као отпад, те коју је врсту кључа израдио (за централну браву или обичан кључ).

Врховни касациони суд не прихвата правно становиште нижестепених судова.

Апелациони суд погрешно сматра да се у конкретном случају не може говорити о адекватном или неадекватном чувању одузетих путничких возила, већ само да ли је одузимање возила било незаконито и неправилно. У поступку је утврђено да су спорна возила одузета тужиоцу на основу члана 147. став 1. Законика о кривичном поступку, али су она на основу члана 151. Законика о кривичном поступку враћена тужиоцу јер је суд оценио да није постојао разлог за њихово трајно одузимање без обзира на чињеницу што је тужилац проглашен кривим и што му је изречена казна због недозвољене трговине возилима. Према томе, постоји одговорност тужене државе и према члану 35. став 2. Устава Републике Србије и према члану 172. став 1. Закона о облигационим односима. По мишљењу Врховног касационог суда одговорност тужене за штету која је причињена на возилима постоји зато што су возила одузета 30.06.2008. године, а оптужни предлог је поднет тек 28.06.2012. године, а враћена су тек након наредбе Основног суда у Сомбору од 16.03.2017. године. Привремено одузимање је трајало непримерено дуго, дуже од девет година, а у ком периоду су возила била смештена у фирми „ББ“ у Орган који је одузео возило био је дужан да сачува и саобраћајну дозволу и документацију и кључеве од одузетих возила. Такође је био дужан да наложи Царинарници Суботица да сачува декларације за одузета возила. Сви ови пропусти су довели до тога да су након девет година тужиоцу возила предата без кључева, без саобраћајне дозволе, без царинске и друге документације тако да та возила нису могла да буду регистрована, па је као последица отпао и разлог да се изврши поправка и да се возила доведу у возно стање. Неприхватљива је тврдња нижестепених судова да тужилац није доказао каква је штета настала на возилима, јер је тужилац још уз тужбу приложио налаз вештака који је возила прегледао и налаз сачинио након што су возила дошла у тужиочев посед. Уколико је тужена имала примедбе на тај налаз имала је могућности по Закону о парничном поступку да му приговори или предложи ново вештачење (чл. 271). Вредност возила је свакако

смањена за 9 година чувања и тужилац има право да му та стварна штета буде надокнађена, али умањена за оне новчане вредности за свако возило које је тужилац остварио њиховом продајом на отпадима. Нижестепени судови губе из вида чињеницу да је тужена та која је изабрала где ће се чувати одузета возила и поверила их је фирми „ББ“ у Не може се прихватити став другостепеног суда да нема узрочно последичне везе између штете настале на одузетим возилима и радње органа тужене, као ни став да би одузета возила по редовном току ствари била амортизована услед протјека времена од девет година. Чињеница је да су возила одузета привремено које је трајало девет година, да на страни тужиоца нема пропуста што је од одузимања до подношења оптужног предлога прошло четири године, што је поступак трајао непримерено дуго и што је изгубљена сва документација и кључеви. Приликом саслушања тужиоца као странке (рочиште од 14.11.2018. године), тужилац се изјаснио да је он возила продао као отпад, али није питан за који новчани износ, нити је позван да приложи рачуне. Такође, тужилац се на том рочишту изјаснио да је кључеве морао да прави код бравара, али није питан да ли је наручио кључеве за централну браву или обичну. Тужилац је приложио предрачун за израду кључева и за једну и за другу варијанту, али нижестепени судови нису прихватили ни један, јер су сматрали да то није доказано јер тужилац није изјавио које је кључеве израдио. У ситуацији када возила немају документацију и када се не могу регистровати излишно је да се праве кључеви за централну браву, па су судови били у могућности да тужиоцу досуде трошкове за обичне кључеве, те се разлози за недоказаност овог дела тужбеног захтева не могу прихватити. Пропустили су нижестепени судови да позову тужиоца да се изјасни какве трошкове регистрације потражује. Разлози за одбијање овог дела тужбеног захтева од стране првостепеног суда су нејасни, а другостепени суд их и не образлаже. Очигледно је да тужилац није имао трошкове регистрације возила по њиховом преузимању, јер их је продао на отпаду, па је стога нејасан овај део његовог тужбеног захтева, а судови су били дужни да то нејасно питање рашчисте. У конкретном случају наступила је штета умањењем тужиоцеве имовине (обична штета) према члану 155 ЗОО, а тужена је дужна да је надокнади на основу члана 172. став 1 и члана 154. ЗОО. У наставку поступка првостепени суд ће утврдити висину штете у складу са чланом 189. став 2. ЗОО.

Из наведених разлога Врховни касациони суд је оценио да је ревизија тужиоца основана, па је одлучио као у изреци на основу члана 416. став 2. Закона о парничном поступку.

**Председник већа - судија
Звездана Лутовац,с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић